عطف

دو رمان پلیسی تازه در نشر نیلوفر
بازگشت شرلوک هلمز

شرق: «شرلوک هلمز و پرندگان دوزخی» از موفق‌ترین داستان‌های هیجان‌انگیزی است که بر مبنای شخصیت شرلوک هلمز نوشته شده‌اند. چنان‌که دکتر رامین آذربهرام در پیشگفتار کتاب نوشته است در این‌گونه داستان‌ها «طرح معما» مسئله اصلی نویسنده نیست و او تنها در پی شرح ماجرایی جذاب و نفس‌گیر است تا بتواند خواننده را تا پایان به دنبال خود بکشاند، اما این کتاب از این نظر در رده آثار قابل تأمل قرار می‌گیرد. «خالقان این داستان هر دو از بااستعدادترین نویسندگان آثار پلیسی و جاسوسی در انگلستان هستند: اوستین میچلسن کتاب‌های جالب و پرفروش هلمز و هادسن، شرلوک هلمز و ماشین زمین‌لرزه، زندگی‌نامه غیررسمی شرلوک هلمز را نوشته و از شهرتی بسزا برخوردار است. نیکلاس یوته‌چین نیز ضمن آنکه سال‌ها با رادیو BBC همکاری داشته، چند کتاب درباره شرلوک هلمز نوشته است». این دو نویسنده در سال ۱۹۷۵ کتاب «شرلوک هلمز و ماشین زمین‌لرزه» را با هم نوشتند و در سال ۱۹۷۶ کتاب «شرلوک هلمز و پرندگان دوزخی» را منتشر کردند که هر دو کتاب با موفقیت و استقبال مواجه شد و نام این نویسندگان را بیش از پیش بر سر زبان‌ها انداخت. «شرلوک هلمز و پرندگان دوزخی» ادامه داستان «واپسین کرنش او» اثر سر آرتور کانن‌دویل است که آخرین ماجرای شرلوک هلمز و روایتی هیجان‌انگیز و در زمره داستان‌های جاسوسی است. در پایان داستان، فن بُرک که جاسوس کارکشته آلمانی است در دام هلمز می‌افتد و در برج لندن زندانی می‌شود. هلمز تصمیم می‌گیرد از حرفه کارآگاهی کناره بگیرد و به زنبورداری مشغول شود. او در آخرین جملات این داستان، وقوع جنگ جهانی اول را پیش‌بینی می‌کند و چند ماه بعد جنگ آغاز می‌شود. «شرلوک هلمز و پرندگان دوزخی» سرگذشت هلمز و دکتر واتسن را درست چند ماه بعد از آغاز جنگ جهانی اول پی می‌گیرد. ناپدیدشدنِ مرموز پیرمردی روستایی در دهکده هیونز پورتال، پلیس محلی را درگیر ماجرا می‌کند و خواهرزاده پیرمرد برای درخواست کمک سراغ هلمز می‌رود. داستان در دسامبر ۱۹۱۴ می‌گذرد که نیروهای بی‌شمار کشورهای متخاصم در جبهه‌ای به وسعت دریای شمال تا رشته‌کوه آلپ در برابر یکدیگر صف‌آرایی کرده‌اند. هلمز تصمیم می‌گیرد عازم دهکده شود اما خبر می‌رسد که فن بُرک، جاسوس آلمانی، از برج لندن فرار کرده است. هلمز به تعقیب فن برک رفته و در خلال این تعقیب و گریز درمی‌یابد که شبکه جاسوسان آلمانی در انگلستان به‌شدت سازمان‌یافته‌اند و مقابله با آنها کار ساده‌ای نیست. هلمز طی این ماجرا در موقعیتی غریب گرفتار می‌شود و از خط مقدم جبهه نبرد فرانسه و سپس از اردوگاه قیصر ویلهم دوم امپراتور آلمان سر درمی‌آورد. کشف توطئه جاسوس آلمانی در لندن داستان را به نقطه اوجی نفس‌گیر می‌رساند که به‌تعبیر مترجم، در دیگر داستان‌های مشابه کم‌نظیر است.

شرلوک هلمز و پرندگان دوزخی، اوستین میچلسن و نیکلاس یوته‌چین
ترجمهٔ رامین آذربهرام

خرده‌جنایت‌های رآلیستی

داستان «جنایت و کریستال» اثر الیزابت ایکس فرآرز، نویسنده پرکار آثار جنایی با شعری از والتر اسکات به نام «آواز آخرین خنیاگر» آغاز می‌شود: «راه طولانی بود و بی‌پایان، باد سرد بود و سوزان، خنیاگر پیر بود و ناتوان». فرآرز طی بیش از پنجاه سال بالغ بر هفتاد رمان نوشت و در سال ۱۹۵۳ انجمنی با عنوان «انجمن جنایی‌نویسان» را بنیان گذاشت و در سال ۱۹۵۸ در انجمنِ «باشگاه کشف» عضو شد که نویسندگان سرشناسی همچون آگاتا کریستی، دوروتی سیرز، جی. کی. چسترتن و رونالد ناکس از اعضای آن بودند. الیزابت فرآرز با نام اصلی مورنا دوریس مک‌تارگات براون، در سال ۱۹۰۷ در برمهٔ تحت حاکمیت انگلستان از پدر و مادری اصالتا ایرلندی-آلمانی به دنیا آمد و برای تحصیل به فرانیورگ آلمان فرستاده شد. اما در پی تیره‌شدنِ روابط سیاسی انگلستان و آلمان در سال‌های پیش از جنگ جهانی اول، به انگلستان مهاجرت کرد و عمده سال‌های عمرش را در این کشور گذراند. چنان‌که در مقدمه کتاب آمده، او سنت داستان‌های معمایی را با ظرافتی روان‌شناسانه درهم می‌آمیزد و همچون آگاتا کریستی از خشونت افراطی پرهیز دارد و بیشتر بر شخصیت‌پردازی و انگیزه‌ها تمرکز می‌کند. «می‌توان او را یک رآلیست روان‌شناس نامید که با ظرافت، باوقار و مدرن است و تمام جنایاتی که مضمون داستان‌هایش هستند، به‌زعم او ریشه در نقایص و ضعف‌های انسانی و تنش‌های خانوادگی دارد».

جنایت و کریستال، الیزابت فرآرز، ترجمهٔ سعید الیاسی بروجنی

به مناسبت بزرگداشت حکیم خیام نیشابوری

خیام در جهان ایران‌شناسی

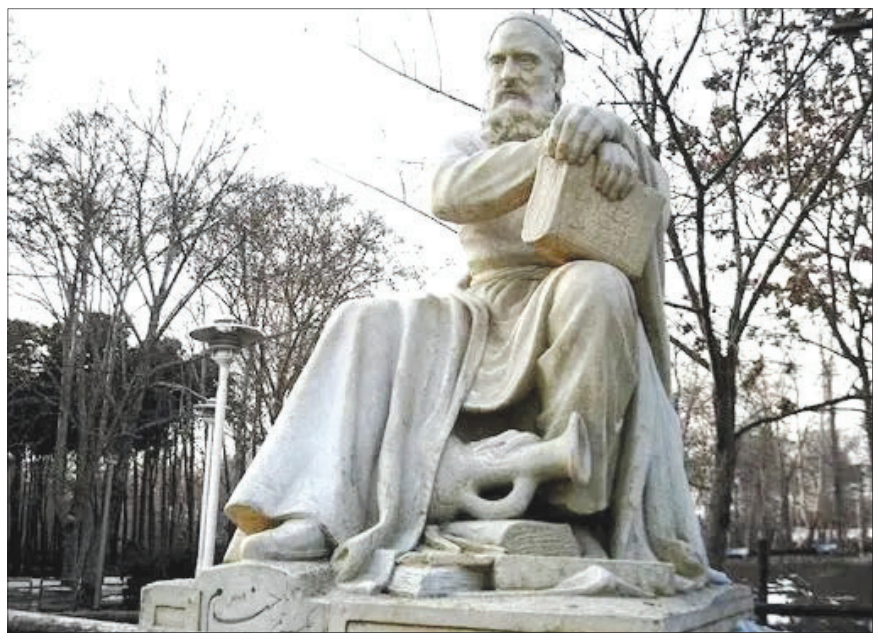

محمود جعفری دهقی*

تصویر خیام در غرب عمدتا توسط شرق‌شناسان و ایران‌شناسان ساخته و پرداخته شده است که هریک با رویکرد و برداشتی خاص به سراغ رباعیات او رفته‌اند. این دیدگاه‌ها طیف گسترده‌ای را شامل می‌شود؛ از تفسیر صوفیانه و عارفانه گرفته تا نگاه لذت‌گرایانه، الحادی و حتی علمی. مشهورترین مترجم «رباعیات خیام» ادوارد فیتزجرالد است. ادوارد در سال ۱۸۰۹ میلادی در جنوب انگلیس به دنیا آمد. وی دوران کودکی خود را با خانواده‌اش در فرانسه گذراند و به این ترتیب، از همان اوان زندگی با زبان‌های خارجی آشنایی پیدا کرد و علاقهٔ بخصوصی در یادگیری آنها از خود نشان داد. ادوارد در سال ۱۸۱۸ به‌همراه خانواده‌اش به انگلستان مراجعت کرد. او تحصیلات خود را در مدارس خصوصی و کالج ترینیتی دانشگاه کیمبریج (۱۸۳۰م) به پایان رسانید. در دوران تحصیل، هیچ‌گاه شاگرد قابل‌توجهی نبود و ذوق و علاقهٔ شایانی از خود نشان نمی‌داد، ولی مطالعه زیاد می‌کرد و به موسیقی عشق می‌ورزید. آنچه از دوران تحصیلش در کمبریج شایان توجه است، آشنایی و دوستی خیلی عمیق و صمیمی او با بسیاری از نویسندگان و شعرای هم‌زمان اوست که اغلب این دوستی‌ها تا آخر عمرش ادامه داشتند. وی به دوستانش دلبستگی خاصی داشت. یکی از این دوستان، ملک‌الشعرای دربار ملکه ویکتوریا، آلفرد لرد تنیسن و دیگری ادوارد کاول بود. تصویری که امروز در غرب از خیام به‌عنوان شاعری شراب‌دوست و «دم را غنیمت شمار» وجود دارد، حاصل کار ادوارد فیتزجرالد در سال ۱۸۵۹ است. اما نکته کلیدی این است که کار فیتزجرالد به‌هیچ‌وجه یک «ترجمه» وفادار نبود. او از میان صدها رباعی، حدود ۱۰۱ رباعی را انتخاب و آنها را در قالب یک منظومه واحد و داستان‌وار بازسرایی کرد. فیتزجرالد خیام را با نیازها و دغدغه‌های انسان انگلیسی عصر ویکتوریا هماهنگ کرد. در آن دوران که با پیشرفت علم، شک و تردیدهای دینی رو به افزایش بود، تصویر یک شاعر شرقی که با شک و بدبینی به جهان می‌نگرد و به «جام می» پناه می‌برد، بسیار جذاب و مدرن به نظر می‌رسید. ترجمه فیتزجرالد در واقع آینه‌ای بود برای بازتاب بحران‌های فکری غرب در قرن نوزدهم. در بازآفرینی رباعیات خیام از سوی فیتزجرالد، محور اصلی بر غنیمت‌شمردن لحظه و لذت‌بردن از مواهب دنیوی قرار گرفت. این در حالی است که در متن اصلی فارسی، «شراب» اغلب استعاره‌ای عرفانی یا نمادی برای رندی در برابر زهد خشک است، نه صرفا یک دعوت به میگساری. باری جذابیت این خیام جدید به حدی بود که رباعیات او به یکی از پرطرفدارترین کتاب‌های هدیه در انگلستان و آمریکا تبدیل شد. کتاب‌هایی با جلدهای چرمی زرکوب و مصور که بیش از آنکه خوانده شوند، به‌عنوان یک شیء زینتی در قفسه کتاب‌ها خودنمایی می‌کردند. این «کالایی‌شدن» فرهنگ شرق، خود نمونه‌ای از رویکرد شرق‌شناسانه است. اما در همان سال‌ها، روایت دیگری از خیام در میان برخی شرق‌شناسان وجود داشت که به یک سنت تفسیری در خودِ ایران و جهان اسلام نزدیک‌تر بود. مترجم فرانسوی، ژ. ب. نیکلا، که در قرن نوزدهم ترجمه‌ای از رباعیات منتشر کرد، با تفسیر فیتزجرالد مخالفت داشت. او معتقد بود که خیام نه یک کافر یا لذت‌گرا، که یک صوفی عمیق بوده است. از این منظر، اشاره به شراب و معشوق، تمثیل‌هایی از «شوق ملاقات با حق» و «بی‌خودی در ذات الهی» هستند. این نگاه، خیام را در امتداد سنت عرفانی ایران قرار می‌داد، نه در تقابل با آن. در این سنت، «شراب» یک کد (Code) است که معانی مختلفی پیدا می‌کند. در دوران پیش از اسلام، نمادی از آیین مهری و «هوم» در آیین مزدیسنا بود. در شعر صوفیانه، به نمادی از «مستی عرفانی» و رهایی از خودِ نفسانی تبدیل شد. و در نهایت، در خوانش فیتزجرالد، این کد معنای سکولار و این‌جهانی پیدا کرد و به «لذت‌گرایی» فروکاسته شد. اختلاف‌نظر نیکلا و فیتزجرالد در واقع بر سر این است که این «رمز» را چگونه رمزگشایی کنیم. اما برخلاف جنجال‌های تفسیری در غرب، شرق‌شناسان و شاعران روسی عمدتا خیام را از دریچه حکمت و فلسفه می‌نگرند. در روسیه، خیام به‌عنوان منبعی تمام‌نشدنی برای درک «اسرار ابدیت»، حل معمای هستی و جهان‌شناسی شناخته می‌شود. رباعیات او الهام‌بخش شاعران بزرگی مانند یسنین بوده و «پرده از اسرار جهان» برمی‌دارد. برخی از مترجمان روسی دیپلمات یا ایران‌شناس بودند و نقش مهمی در معرفی خیام به جامعه روسیه ایفا کردند. از میانه قرن بیستم به این سو، با ظهور منتقدانی مانند ادوارد سعید، نگاه تازه‌ای به این ماجرا شد. این منتقدان از خود رباعیات فراتر رفتند و به این پرسش اساسی پرداختند که چرا غرب چنین تصویری از خیام ساخت؟ سعید استدلال کرد که غرب برای تعریف هویت خود (که عقل‌گرا، متمدن و پویاست) نیاز به ساخت «دیگری» شرق (که احساساتی، انحطاط‌یافته و راکد است) دارد. تصویر خیام لذت‌گرا و هرج‌ومرج‌طلب، دقیقا در این چارچوب قرار می‌گیرد. یکی از ظریف‌ترین نقدهایی که مطرح شده، به نحوه خطاب به خیام در غرب بازمی‌گردد. مفسران غربی او را به نام کوچک «عمر» صدا می‌زنند. این در حالی است که هیچ‌گاه فیتزجرالد را «ادوارد» یا شکسپیر را «ویلیام» خطاب نمی‌کنند. این رفتار، نشانه نگاه از بالا به پایین و نوعی تحقیر پدرسالارانه نسبت به یک حکیم شرقی قلمداد شده است. این منتقدان می‌گویند تصویر ساخته فیتزجرالد، آن‌چنان قدرتمند بوده که حتی در ایران نیز بر بازخوانی خودِ خیام تأثیر گذاشته است. در حالی که خیام در سنت ایرانی همواره بیشتر به‌عنوان دانشمندی بزرگ (منجم و ریاضی‌دان) شناخته می‌شد تا شاعر. غرب، جنبه علمی شخصیت خیام را نادیده گرفت و تنها وجه شاعرانه (و آن هم از نوع بازساخته خودش) را برجسته کرد تا او را به یک «شرقیِ» قابل قبول برای خودش تبدیل کند. بنا بر آنچه گفته شد شرق‌شناسان در یک مناقشه طولانی بر سر هویت خیام بوده‌اند. فیتزجرالد و پیروانش خیام را در قالب یک اگنوستیک (لاادری‌گرا) و لذت‌گرای ویکتوریایی بازآفرینی کردند. در حالی که نیکلا و صوفی‌مسلکان او را عارفی دانستند که در پس نقاب رندی، حقیقت الهی را می‌جوید. اما به نظر می‌رسد که هر دوی این روایت‌ها، به یک اندازه برساخته و محصول زمینه فکری و سیاسی خود هستند و خیام واقعی، بسیار پیچیده‌تر و چندلایه‌تر از آن است که در یکی از این قالب‌ها بگنجد. این مناقشه در واقع بازتابی از تقابل بزرگ‌تری است. تقابل «غرب» با «شرق» بر سر روایت حقیقت و معنا. در دهه‌های اخیر، بسیاری از شرق‌شناسان و به‌ویژه منتقدان فرهنگ پسااستعماری، به نقد تصویر ساخته‌شده توسط فیتزجرالد و پیروانش پرداخته‌اند. این منتقدان معتقدند که تصویر «خیام لذت‌گرا» ریشه در نگاه شرق‌شناسانه (Orientalism) غرب دارد که خاورمیانه را سرزمینی وحشی، اما در عین حال رازآلود، تن‌پرست و عقب‌مانده می‌دید تا در مقابل، تمدن غرب را خردگرا و متمدن جلوه دهد. با این همه پژوهشگران معاصر ایران‌شناس در غرب نگاهی جامع‌تر و مبتنی بر اسناد تاریخی به خیام دارند. این گروه بر این نکته تأکید می‌کنند که نمی‌توان خیام را فقط یک شاعر دانست. او یکی از بزرگ‌ترین ریاضی‌دانان و منجمان عصر خود بود که تقویم جلالی (که از گرگوریان دقیق‌تر است) را تدوین کرد و رسالات مهمی در جبر نوشت. این جنبه علمی شخصیت او اغلب در تصویر شرق‌شناسانه نادیده گرفته می‌شود. ایران‌شناسان معاصر اذعان دارند که خیام در درون خود دارای تناقضاتی است. نمی‌توان او را به‌سادگی ملحد یا عارف نامید. برخی رباعیات او نقد شدید دستگاه دینی است و برخی دیگر سرشار از راز و نیاز با خالق. به همین دلیل، تفاسیر مختلف از او با عنوان صوفی، زندیق، فیلسوف مشائی و... ارائه شده است. باید به یاد داشت که سخن‌گفتن از اندیشه خیام امر بسیار دشواری است. شاید به این دلیل که هیچ‌کدام از رباعیات باقی‌مانده را نمی‌توان با قاطعیت از خیام دانست. با این حال اگر رباعیاتی را که احتمال انتسابشان به خیام محکم‌تر است جدا کنیم، می‌بینیم که یکی از محورهای اندیشه او در رباعیاتش مسئله «مرگ» است. مرگ شاید بزرگ‌ترین معضل در تمام زندگی بشر باشد. تمایل بشر به زیستن و جاودانه‌زیستن باعث شده تا مرگ را به عنوان بزرگ‌ترین دشمن خود شناسایی کند و از راه‌های مختلف برای مبارزه یا کنارآمدن با آن تلاش کند. خیام می‌گوید: «آنها که کهن بُوَند و آنها که نُوَند/ هر یک به مراد خویش لختی بدوند/ این سفله‌جهان به کس نمانَد باقی/ رفتند و رویم و دیگر آیند و روند». مرگ‌اندیشی در نظام فکری خیام، هرچند سرآغاز اندیشیدن است، اما راهی به پوچ‌انگاری نهیلیستی نیست. حکیم با آن‌همه دانش و فضلی که دارد، در مواجهه با مرگ دچار نوعی «حیرت» می‌شود. «دارنده چوترکیب طبایع آراست/ باز از چه سبب فکندش اندر کم و کاست؟/ گر خوب نیامد این بنا، عیب که راست؟/ ور خوب آمد، خرابی از بهر چراست؟». از سوی دیگر، مهم‌ترین و اساسی‌ترین سؤالی که هرکس با آن روبه‌رو خواهد شد اینکه هدف از زیستن من چیست؟ چه چیز این زیستن محکوم به نابودی را معنا می‌دهد؟ «از آوردن من نبود گردون را سود/ وز بردن من جاه و جمالش نفزود/ وز هیچ کسی نیز دو گوشم نشنود/ که‌آوردن و بردن من از بهر چه بود؟». حکیم در جست‌وجوی معنای زندگی است و گاه نگاهی طنزآمیز به حیات آدمی دارد. «در دایره‌ای که‌آمدن و رفتن ماست/ او را نه بدایت، نه نهایت پیداست/ کس می‌نزند دمی در این معنی راست/ کین آمدن از کجا و رفتن به کجاست؟».

* استاد ادبیات دانشکده ادبیات دانشگاه تهران و رئیس انجمن علمی ایران‌شناسی

رویداد

انتشار ویراست تازه «خیامی‌نامه»
حکمت خیامی

شرق: کتاب «خیامی‌نامه» به قلم جلال‌الدین همایی «درنگی است دوباره در برابر آینه تمام‌نمای حکمت خیامی و ادای دینی است به ساحت علم و قلم». چاپ تازه‌ای از کتاب «خیامی‌نامه» منتشر شده است. این اثر که به قلم جلال‌الدین همایی فراهم آمده، به بررسی و تفسیر دستاوردهای علمی و ادبی حکیم عمر خیام می‌پردازد. ویراست تازهٔ «خیامی‌نامه» در تجزیه و تحلیل آثار علمی و ادبی حکیم خیام اثر جلال‌الدین همایی از طرف انتشارات انجمن آثار و مفاخر فرهنگی منتشر شد. در مقدمه ویراست تازه این کتاب آمده است: «در مسیر پرفراز و نشیب شناخت ابعاد وجودی و هندسه اندیشگانی حکیم عمر خیام، متفحصان و مستشرقان بسیاری قلم‌فرسایی کرده‌اند؛ اما در این میان، اثر گران‌سنگ و بی‌بدیل «خیامی‌نامه» به خامه سحار دانشمند فرزانه، فقیه صمدانی و ادیب یگانه روزگار، زنده‌یاد استاد جلال‌الدین همایی، جایگاهی ممتاز، درخشان و بی‌جانشین دارد. استاد همایی که خود بحرالعلومی با احاطه شگرف بر فقه، اصول، فلسفه اسلامی، نجوم و ادبیات فارسی بود، با بصیرتی کم‌نظیر و بینشی ژرف، نقاب از چهره حقیقی خیام برگرفت. تسلط خیره‌کننده ایشان بر متون کهن و دقت‌نظر عالمانه‌شان سبب شد تا «خیامی‌نامه» نه‌تنها یک اثر ادبی، بلکه مرجعی متقن و یکی از معتبرترین منابع در شناخت سیمای واقعی، علمی و حکمی خیام به شمار آید. اکنون که قریب به شش دهه از طبع نخست این شاهکار پژوهشی می‌گذرد، نایاب‌شدن آن در بازار نشر از یک سو و درخواست‌های مکرر، مطالبات فزاینده و اشتیاق روزافزون پژوهندگان، اساتید، دانشجویان و تشنگان معارف ناب ایرانی-اسلامی از سوی دیگر، انجمن آثار و مفاخر فرهنگی را بر آن داشت تا با افتخار و اهتمامی ویژه، جامه طبع مجدد بر این اثر ماندگار بپوشاند». خیام نیشابوری، شاعر، فیلسوف، ریاضی‌دان، منجم والامقام ایرانی و از بزرگان علم و ادب اواخر قرن پنجم و اوایل قرن ششم است که افکار عمیق فلسفی خود را در قالب رباعیات فصیح درآورد و ابیاتی سرود که نمونه بارزی از فصاحت و روانی و بلندی معنا باشند، به‌عنوان شاعری خردگرا در سراسر جهان مشهور است. ازاین‌روست که بازنشر اثر جامع جلال‌الدین همایی درباره این شخصیت برجسته، علاوه بر آنکه امکان بازخوانی و شناخت خیام را فراهم می‌سازد، تأکیدی بر حکمت خیامی است، آن‌هم در دورانی که خردگرایی ضرورتی آشکار یافته است.

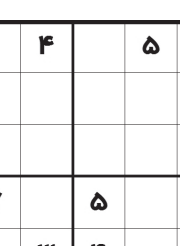

جدول ۵۳۲۵ طراح: بیژن کورانی

افقی:
۱- کاشف پنی‌سیلین- شهری در استان گیلان ۲- شکارچی- اجر- از محلات قدیمی شمال تهران ۳- سرشار- زن گندمگون- خواب کودکانه ۴- پرستار- آن دیگرها- نوعی اجاق برقی ۵- ضمیر سوم‌شخص- دستگاهی برای شکل‌دادن به فلزات- از اجزای سالاد شیرازی- چه کسی ۶- ورق‌زدن- رود جاری در خراسان شمالی- تندی و تیزی ۷- نوشته حاشیه سند- دوستان نزدیک- ناشایست ۸- یکی از تراژدی‌های شاهنامه جنگ میان این دو پهلوان ایرانی است ۹- بزرگ‌ترین واحد تشکیل‌دهنده نماهای فیلم- حاذق- منظم ۱۰- نشاط، شادمانی- دردناک- اشک‌ریختن ۱۱- ریشه- دراز- مرده‌شور- بتی در عصر جاهلی ۱۲- مسافر سرزمین عجایب- پرهیزگار- جگر سفید ۱۳- نامی دخترانه- درختی با برگ‌های پنجه‌ای- دریاچه‌ای در قطب جنوب ۱۴- جلادهنده کفش- فقر و بی‌چیزی- فرزند به زبان کردی ۱۵- پسربچه باهوش کارتونی که با فکرکردن راه‌حل را پیدا می‌کرد- متلاطم

عمودی:
۱- نشریه‌ای که هر سه ماه یک‌بار منتشر می‌شود- بی‌بندوبار ۲- بازیکن دفاع آزاد- اصول و مبانی- گویشی در غرب ایران ۳- ماه سوم میلادی- جانوری که به دروغ اشک می‌ریزد- اکنون ۴- دستی- به رشته تحریر درآوردن- زرد درخشان ۵- کتاب حضرت داوود(ع)- برابر ۶- گفت‌وگوی خودمانی- ناراضی و انتقادکننده- مدرک کارشناسی ۷- باز را خنثی می‌کند- خویشاوند- ازخودگذشتن ۸- آسیب- گونه‌ها- از واحدهای پول قدیم ایران ۹- پسوند شباهت- از تیم‌های باشگاهی فوتبال اسپانیا- ستمگر ۱۰- افراد مشهور و سرشناس- خوراکی از اسفناج- ذاتش آب است و دشمنش هم آب ۱۱- یاقوت- موش خرما ۱۲- از ادوات ورزش بدن‌سازی- پست الکترونیک- درخت همیشه سبز ۱۳- بر مرکب نشسته- جرقه آتش- پردازش عکس ۱۴- جاده آهنی- رنجش و آزردگی- از سازهای زهی در ارکستر سمفونیک ۱۵- معبد باستانی کنگاور- داستانی نوشته اسماعیل فصیح که در آن تحولات روحی یک انسان را به نمایش می‌گذارد.

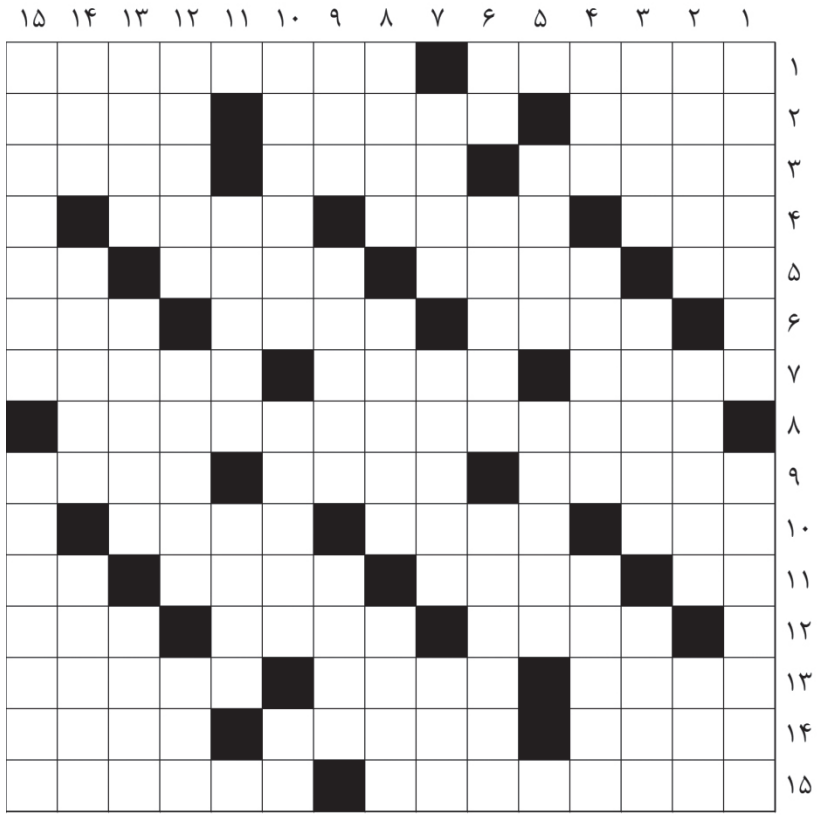

حل سودوکو ۴۳۲۰

۲	۵	۶	۱	۹	۷	۸	۴	۳
۱	۳	۷	۴	۸	۲	۵	۶	۹
۸	۴	۹	۵	۳	۶	۲	۷	۱
۴	۲	۵	۳	۶	۹	۷	۱	۸
۶	۹	۸	۷	۴	۱	۳	۵	۲
۳	۷	۱	۸	۲	۵	۴	۹	۶
۵	۱	۲	۹	۷	۸	۶	۳	۴
۹	۸	۳	۶	۵	۴	۱	۲	۷
۷	۶	۴	۲	۱	۳	۹	۸	۵

۹	۲	۴	۶	۷	۸	۵	۱	۳
۷	۳	۸	۵	۱	۹	۲	۴	۶
۶	۵	۱	۴	۲	۳	۸	۹	۷
۱	۷	۹	۲	۵	۴	۳	۶	۸
۳	۶	۲	۹	۸	۱	۷	۵	۴
۴	۸	۵	۷	۳	۶	۹	۲	۱
۲	۴	۶	۳	۹	۷	۱	۸	۵
۸	۹	۳	۱	۴	۵	۶	۷	۲
۵	۱	۷	۸	۶	۲	۴	۳	۹

حل جدول ۵۳۲۴

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	پ	ی	ر	ک	س	■	س	ا	ن	د	ا	■	ا	خ	ص
۲	س	ا	ن	ت	ر	ا	ل	■	و	ن	ز	و	ی	ل	ا
۳	ر	ف	■	ب	ا	ت	و	م	ی	■	ت	ا	ل	ی	ف
۴	ش	ت	ر	■	ج	ک	ل	ن	د	ن	■	گ	ی	ل	ک
۵	ج	ن	و	ن	■	ا	ز	ا	■	س	و	ن	ا	■	ا
۶	ا	■	ب	ا	ط	ل	■	س	ا	ی	ش	■	د	م	ر
۷	ع	ش	ا	ی	ر	■	ش	ب	ن	ا	م	ه	■	س	ی
۸	■	م	ه	ا	ب	ا	د	■	ج	ن	گ	ی	د	ن	■
۹	ض	و	■	ب	ن	ی	ا	د	م	■	ی	ه	و	د	ا
۱۰	ا	ل	ب	■	ا	ه	د	ا	■	ا	ر	ا	ز	■	ح
۱۱	م	■	خ	ن	ک	ا	■	ر	ا	ن	■	ت	خ	ص	ص
۱۲	ن	م	ا	د	■	م	م	ا	ر	س	ت	■	ی	ر	ا
۱۳	ا	س	ر	ا	ف	■	ا	ن	ب	ا	ر	ه	■	ا	ی
۱۴	ه	م	س	ف	ر	گ	ی	■	ع	ب	ا	ب	ا	ف	ی
۱۵	و	ا	ت	■	م	و	ع	ظ	ه	■	س	ه	م	ی	ه

سودوکو سخت ۴۳۲۱

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو
۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.
۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

	۱	۵			۹			
۶				۲				
		۳	۷	۱		۶	۴	
		۱					۹	۸
	۳			۹			۷	
۷	۲					۵		
	۵	۴		۷	۳	۸		
				۵				۲
			۸			۹	۵	

سودوکو ساده ۴۳۲۱

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو
سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۲		۴		۵				
					۹	۱		۲
۱					۲	۵	۸	
	۷		۵		۶	۳	۱	
۹		۳	۴		۱	۲		۸
	۱	۸	۲		۳		۵	
	۴	۶	۷					۱
۷		۱	۳					
				۱		۴		۶